

КОМПЛЕКСНИЙ ПРОБІОТИЧНИЙ ЗАХИСТ ГНІЗДА СВИНОМАТКИ ЯК СТРУКТУРОУТВОРЮВАЛЬНОЇ ЛАНКИ ПРОМИСЛОВОГО СВИНАРСТВА

С. Сідашова
sidashova2020@ukr.net

Інститут розведення і генетики тварин імені В. М. Зубця НААН,
с. Чубинське, Бориспільський р-н, Київська обл., Україна

Опорос, лактація свиноматки і вирощування поросят детермінують ефективність технології виробництва свинини. Технологічний потенціал молодняку залежить від стану матки з приплодом, що впливає на рентабельність підприємства. Галузь постійно зазнає втрат від зниження продуктивності молодняку і фертильності маток в умовах агресивних методів промислового виробництва, що вказує на необхідність системного вирішення проблеми. Метою науково-виробничої серії досліджень було порівняння ефективності інноваційної методики пробіотичного захисту гнізда свиноматки комплексним застосуванням пробіотиків з традиційними схемами вирощування підсисних поросят.

Дослідження проводили в умовах комплексу з промислового виробництва. Для всіх етапів дослідження добирали дослідні і контрольні групи — аналоги поросних свиноматок за 7–12 днів до очікуваного опоросу, яких розмістили в індивідуальні станки. За тваринами спостерігали впродовж всього терміну пробіотичної обробки — постановка в станок, опорос, лактація і вирощування сисунів до відлучення (28 днів); перевід свиноматок після відлучення в групові станки, період відновлення статевої циклічності, термін проведення першого штучного осіменіння; разом 44–48 днів, з них давання пробіотиків — 21. У контрольних групах технологічні карти проведення опоросу, відлучення і організації наступного репродуктивного циклу свиноматки відповідали традиційним схемам. Всі тварини підлягали плановим протиепізootичним заходам та отримували повноцінний комбікорм відповідно до зоотехнічних нормативів. У досліді додатково проводили процедури нормофлоризації відповідно до попередньо розробленої схеми, інструментальне нанесення на слизові і шкіру тварин суспензії живих симбіотичних культур *Bacillus subtilis* і *Lactobacillus acidophilus*, які входили до складу препарату «Мультибактерін ветеринарний Bs+La суспензія» («Відродження М», Одеса). Препарат в розведенні, дозуванні і кратності обробок, відповідно до настанови виробника, наносили на слизові ШКТ, вагіни, поверхню шкіри вимені і зовнішніх статевих органів свиноматки, а також *per os* поросят, відтак аерозольно — на шкіру поросят. Збір даних проводили за комплексом клінічних (візуальний контроль пошкодження шкіри карпальних суглобів поросят), зоотехнічних і патологоанатомічних показників (ушкодження паренхіми печінки), які порівнювали після статистичної обробки засобами програмного пакету *IBM Statistics-2011* (Version 20). У дослідних групах ($n=135$) вихід на одне гніздо становив $9,64 \pm 0,79$ відлучених поросят, що на 1,42 більше, ніж в контролі ($P<0,001$). Збереженість відлучників, підданих нормофлоризації, становила $87,10 \pm 0,87$ %, а в контролі — $74,15 \pm 0,85$ % ($P<0,05$). За екстер'єрною оцінкою вирівненість дослідних гнізд перевищувала контроль на 0,83 бала ($P<0,001$). Ознакою формування високого технологічного потенціалу поросят в дослідних групах була відсутність відкритих ранових поверхонь шкіри карпальних суглобів (індикатори імунітету), а в контролі перед відлученням у $25,00 \pm 1,26$ % поросят відмічали пошкодження епітелію різної глибини («ворота інфекції»). Патологоанатомічні показники ($n=72$) засвідчили, що в досліді у загинувих поросят не встановлено випадків токсичної гепатодистрофії, а в контролі така патологія була у $31,67 \pm 16,52$ % падежу ($P>0,05$). У свиноматок дослідних груп ($n=12$) термін відновлення статевої циклічності був коротший на $6,31 \pm 2,12$ днів порівняно з контролем ($P<0,05$), що свідчило щодо пролонгованої позитивної дії нормофлоризації слизових самиць.

Отже, інноваційність нормофлоризації — в методичному підході до превентивного заселення слизових різних систем організму свиноматки і поросят саме перед настанням критичних фізіологічно-технологічних періодів. Культура штаму *Lactobacillus acidophilus* забезпечувала конкурентну патогенам і умовно патогенним мікроорганізмам фізіологічно активну нормофлору слизових кишечнику свиноматки і поросят, самоелімінуючий штам *Bacillus subtilis* працював як адсорбент, детоксикант, постачальник ендогенних біологічних протимікробних сполук, що підвищувало продуктивний потенціал молодняку і секрецію молока у свиноматки. Превентивне заселення слизових і шкіри свиноматки та підсисних поросят композицією культурних симбіонтів формує в умовах індивідуального станка фізіологічно активну мікробіоту всього технологічного простору утримання гнізда, що є структуроутворюючим елементом промислової технології вирощування здорового молодняку за інтенсивного виробництва свинини.